

sobota, 25.10.2025

Uroczystość Wszystkich Świętych – święto tych, którzy doznają chwały nieba

Przypomnienie o powszechnym powołaniu do świętości

Dzień 1 listopada przypomina przede wszystkim prawdę o powszechnym powołaniu do świętości. Każdy z nas, niezależnie od swej drogi życia: małżeństwa czy kapłaństwa, jest powołany do świętości. Tej pełni człowieczeństwa nie można osiągnąć własnymi siłami. Konieczna jest pomoc łaski Bożej, czyli dar Boga. Ponieważ Stwórca wzywa do świętości wszystkich, także każdemu pomaga swą łaską, niezależnie od grzechu czy upadków. Teologia wskazuje, iż każdy z nas otrzymał dar zbawienia, bo Jezus Chrystus złożył ofiarę za wszystkich ludzi. Od każdego z nas jednak zależy, w jakim stopniu przyjmie od Boga ten dar i odpowie na Jego zaproszenie do świętości. Dlatego w kościołach w czasie liturgii śpiewa się wówczas Litanię do Wszystkich Świętych, która należy do najstarszych litanijnych modlitw Kościoła.

Choć uroczystość Wszystkich Świętych zdecydowanie różni się od Dnia Zadusznego (wspomnienia Wszystkich Wiernych Zmarłych) przypadającego nazajutrz, to razem jednak przypominają prawdę o wspólnotcie Kościoła, obejmującej świętych w niebie, pokutujących w czyśćcu i żyjących jeszcze na ziemi. W tej łączności (komunii świętych) wyraża się świętych obcowanie.

Geneza święta

Wspomnienie wszystkich świętych ma źródło w kulcie męczenników. W rocznicę śmierci, która dla chrześcijan jest dniem narodzin dla nieba, już w starożytności chrześcijańskiej odprawiano Eucharystię na grobach męczenników i czytano opisy ich męczeństwa. Każda z lokalnych wspólnot posiadała spis swoich męczenników (martyrologium), którzy przez sam fakt męczeństwa stawali się bliskimi Chrystusa, dlatego ich wstawienictwo nabierało szczególnej mocy. Stopniowo do tych list dopisywano imiona nie tylko męczenników, ale też innych osób odznaczających się szczególną świętością (wyznawców). Pierwszym świętym spoza grona męczenników był zmarły w 397 r. biskup Marcin z Tours.

Obchody takie, w różnych Kościołach wschodnich prowincji Cesarstwa Rzymskiego, wprowadzano w IV wieku. Ich daty były zróżnicowane lokalnie, ale najczęściej przypadały w okresie Wielkanocy. Efreem Syryjczyk zanotował, że w połowie IV wieku, w Edessie obchodzono wspomnienie wszystkich męczenników 13 maja. Według kalendarza z Nikomedii z IV wieku, przypadało ono na pierwszy piątek po Wielkanocy. Ten termin przyjął w V wieku Kościół perski, zachował się on współcześnie w kalendarzu Kościoła chaldejskiego.

Jan Chryzostom wspominał na początku V wieku, że Konstantynopolu obchodzono laudację wszystkich męczenników chrześcijańskich, z całego świata, w pierwszą niedzielę po Zesłaniu Ducha Świętego. Termin ten potwierdzają bizantyjskie kalendarze liturgiczne.

W Rzymie w VII wieku papież Bonifacy IV poświęcił dawny Panteon i uczynił go kościołem ku czci Bogurodzicy oraz wszystkich Męczenników. Poleciał przy tej okazji umieścić tam kamienie przywiezione z katakumb chrześcijańskich męczenników. Z rocznicą tych wydarzeń związane było rzymskie święto Wszystkich Świętych, które przeniesiono wówczas na 1 listopada.

W 935 roku papież Jan XI zdecydował, iż 1 listopada będzie osobnym świętem ku czci Wszystkich Świętych. Od tamtej pory miało ono obowiązywać w całym Kościele. W 1475 roku święto zostało ustanowione za obowiązkowe dla chrześcijan, o czym zdecydował papież Sykstus IV.

Do Polski święto Wszystkich Świętych dotarło już w średniowieczu za sprawą Kościoła. Część dawnych zwyczajów pogańskich zostało zaadaptowanych przez Kościół dla nowego święta. W tradycji dawnej Rzeczypospolitej najbardziej popularne były Zaduszki łączące się z wieloma ludowymi uroczystościami. To właśnie obrzędy związane z nimi Adam Mickiewicz opisał w „Dziadach”.

Wszystkich świętych dzisiaj

Uroczystość Wszystkich Świętych dziś to dzień, w którym w całej Polsce, podobnie jak w wielu krajach Europy, odwiedza się groby bliskich. W tradycyjnie katolickich krajach Europy, dzień ten jest wolny od pracy. W okresie PRL-u propaganda komunistyczna nazwała ten dzień „Dniem Zmarłych”, co wprowadziło duże zamieszanie w świadomości, także wiernych Kościoła. Do dziś trudno te zmiany przezwyciężyć, dlatego niezbędna jest edukacja ukazująca istotne różnice pomiędzy uroczystością Wszystkich Świętych, który jest dniem chwały wszystkich naszych patronów, od Dnia Zadusznego, który jest szczególnym czasem modlitwy za zmarłych.

Odpusty

Nawiedzając z modlitwą kościół lub kaplicę publiczną w uroczystość Wszystkich Świętych (1 listopada oraz w Dniu Zadusznym (2 listopada), możemy pod zwykłymi warunkami uzyskać odpust zupełny, czyli całkowite darowanie kar dla dusz w czyśćcu cierpiących. Ponadto wypełniając określone warunki, możemy uzyskać odpust zupełny od 1 do 8 listopada za pobożne (czyli modlitewne) nawiedzenie cmentarza.

W czasie nawiedzenia świątyni należy odmówić Ojcze nasz i Wierzę w Boga oraz trzeba wypełnić inne warunki, takie jak: stan łaski uświęcającej, Komunia św. i modlitwa według intencji Ojca Świętego.

Również wierni, którzy pobożnie nawiedzą cmentarz i przynajmniej w myśli pomodlą się za zmarłych, zyskują odpust, który może być ofiarowany za dusze w czyśćcu cierpiące; odpust ten w dniach od 1 do 8 listopada jest zupełny.

mp / Warszawa

Źródło:

<https://opoka.org.pl/News/Polska/2022/uroczystosc-wszystkich-swietych-swieto-wszystkich-ktorzy>